

MỘT CÔNG TRÌNH KIẾN TRÚC ĐỘC ĐÁO

Đình Tiên Hoàng là người có công xây dựng quốc gia thống nhất đầu tiên trong lịch sử dân tộc. Để tưởng nhớ công lao của ông, người "tài năng, thông minh hơn người, dũng lược nhất đời" (*Đại Việt sử ký toàn thư*), nhân dân Hoa Lư đã xây dựng đền thờ ông ở làng Trường Yên Thượng (Hoa Lư - Ninh Bình), nên gọi là đền Thượng. Từ lâu nơi đây đã trở thành điểm đến của du khách tham quan và thắp nén nhang thơm tưởng nhớ Người.

Đền Thượng được xây dựng trên nền cung điện chính của kinh đô Hoa Lư xưa, sau khi Lý Thái Tổ dời đô ra Thăng Long. Đền được xây dựng theo kiểu nội công ngoại quốc, tường cao ba mặt, đường đi trong đền theo hình chữ Vương, các công trình kiến trúc đối xứng nhau. Ngay trước Ngọ Môn Quan ở phía Bắc có 4 chữ "Bắc môn toả thực" (cửa Bắc khoá chặt). Qua cổng, nhìn lại, là 4 chữ "Tiền triều phượng các" (Cửa phượng triều trước). Chính giữa khu vực có một sập đá nhỏ, hai bên có hai con nghê đá châu được chạm khắc rất đẹp bằng đá xanh nguyên khối. Nghi Môn ngoại (cửa ngoài) và Nghi Môn nội (cửa trong) nằm kế tiếp theo đó, đều là ba gian gỗ lim, lợp ngói. Kiến trúc độc đáo với ba hàng chân cột và 4 cột trụ cao ở 4 góc ngoài của Nghi Môn 1 nội từng gây ngạc nhiên cho du khách vì xuất hiện sớm ở nước ta. Bên phải của con đường Chính đạo là vườn hoa, trong đó có hòn non bộ dáng một cụ già râu tóc bạc phơ, tay chống gậy, mặt ngẩng cao. Vườn hoa bên trái cũng có một hòn non bộ "9 rồng tranh ngọc", cao chừng 3m, là tác phẩm nghệ thuật bằng đá rất tinh xảo. Tiếp đó là 5 gian nhà Khải Thánh-nơi trước đây thờ cha mẹ Đinh Tiên Hoàng. Đầu hồi nhà Khải Thánh là Nhà Bia, trong có 13 tấm bia đá. Tấm bia ở giữa được chạm khắc từ năm 1696 có ghi "Bài ký bia công đức ở miếu Đinh Tiên Hoàng triều trước", chân bia chạm nổi hình con cua và 2 con chuột. Bước qua 2 cột đồng trụ, du khách sẽ vào đền sân rộng. Một sập Long Sàng bằng đá xanh nguyên khối, chạm khắc vô cùng cầu kỳ, nằm ngay trước Bái Đường. Long Sàng hình chữ nhật, dài 18m, rộng 1,4m, cao 0,95m, được khắc nổi một con rồng lớn, uy nghi trên mặt sập - biểu tượng của uy quyền tối thượng. Diềm Long Sàng được chạm khắc tôm, cua, cá, chuột - tượng trưng cho nhân dân. Hai bên Long Sàng có hai hàng chân cột bằng đá cùng 10 thanh đao tượng trưng cho 10 đạo quân của nhà vua. Ngoài ra, còn có 2 con rồng xanh nguyên khối với những nét chạm mềm mại mà mạnh mẽ. Gần đó có 2 con nghê bằng đá xanh ngồi châu. Những thứ này được làm vào thế kỷ XVI. Đền thờ vua Đinh có ba toà: Bái Đường, Thiệu Hương và Chính Cung. Năm gian Bái Đường có kiến trúc lạ mắt, cửa sâu vào tận hàng cột cái. Những bức diềm bằng gỗ chạm trổ tinh tế, hài hòa với những hình ảnh Rồng-Phượng-Lân. Các cây cột gỗ lim cao to, đặt trên những tảng đá lớn ở hiên Bái Đường càng tăng vẻ uy nghi. Ngưỡng cửa Bái Đường cũng bằng đá xanh nguyên khối được khắc nổi các hình ảnh tứ linh truyền thống rất sinh động. Bên trong Bái Đường, Thiệu Hương và Chính Cung đều có các cột lim to, nhẵn đặt trên các tảng đá lớn, sơn son thiếp vàng (cũng được chạm khắc). Chính Cung đặt tượng Đinh Tiên Hoàng bằng đồng nhưng sơn son thiếp vàng, ngồi trong ngai trên sập đá. Hai bên sập có 2 con rồng châu bằng đá, được chạm khắc vô cùng đẹp mắt. Ngoài tượng vua Đinh, còn có tượng các con trai của ông. Không chỉ mang ý nghĩa lịch sử, đền thờ vua Đinh còn là một công trình kiến trúc độc đáo. Đến đây, chắc chắn, du khách sẽ có được những giờ phút thú vị bên người hướng dẫn viên có kiến thức lịch sử khá sâu sắc và giọng nói truyền cảm hấp dẫn.